

el nostre autocar s'ha aturat al mig del carrer Maroseika: un enorme tramvia i un camió d'a-provisionament, mig travessat, han fet un èmbol al seu davant. Cap crit: la gent baixa del tramvia, veu que en té per estona i segueix el seu camí a peu. El nostre autocar recula com una fera que es prepara a l'atac. Tot seguit el seu motor augmenta el confús i tèrbol soroll de les seves explosions i, després d'un cinquè de segon de lluita, pel canvi de marxa, avança—convertit en tank—puja damunt d'unes pedres, s'enfonsa en un trau de dos pams, passa a mig mil·límetre del tramvia, frega un extrem del camió... i segueix tan tranquil el seu camí mentre nosaltres, astorats del perill sobtat que hem passat, no ens sabem estar de comentar-ho mig hora seguida.

Eren les 8 de la tarda del dia 11 quan entràvem al magnífic edifici del Club Obrero de les estacions dels serveis elèctrics, que es troben a la plaça Bolotnaya. Aquest club s'anomena *Moges* i és, sens dubte, un model dins el seu gènere. Quelcom semblant a un Círcol Equestre en mans proletàries. Hem de confessar, no obstant, que la seva eficàcia en els terrenys cultural, social i higiènic és immensament superior a la d'aquest darrer. Al club Moges, en efecte, trobem muntats una sèrie de serveis que manquen per complet en qualsevol club aristocràtic. En primer lloc, una biblioteca ben nodrida, amb un servei eficaç de préstecs a domicili; en segon lloc, classes i conferències sistemàtiques de cultura general soviètica; tercerament, sales de reunió ben isolades i cambres d'estudi i de treball. La part destinada a l'esbarjo consta d'una sala de billars, d'una sala d'escacs, d'una sala de joc de bitlles, un gimnàs i un petit camp d'esport. A més, una gran sala d'espectacles que funciona diàriament, a la tarda i al vespre. Al seu interior poden seure còmodament 4.000 persones; en el moment de la nostra visita, es trobava plena de gom a gom; hom hi exhibia un film de propaganda comunista, alternant amb petites atraccions a càrrec dels mateixos obrers-artistes. La impressió que ens féu aquesta visita ha estat una de les més fondes que haurem tingut a Soviètlàndia, puix que ha estat la primera—i potser l'única vegada—que hem pogut contemplar una obra verament positiva, original i esperançadora, que solament podia ésser deguda a la Revolució. Per cert que a la sortida va produir-se un inci-

dent curiós: una sobtada interrupció del corrent elèctric ens va deixar a les fosques al guardar-robes. Vàrem encendre llumins i vàrem reconèixer fàcilment els nostres capells i abrics, però el "tavarisch" encarregat es va negar a donar-nos-els. La seva humorística raó era la de que amb la foscor ens podríem confondre i endur-nos altres abrics. D'això se'n diu honradesa i tossuderia: perquè, ni baixant un dels membres de la Junta i discutint amb ell, no va canviar de criteri. Sortosament al cap de vint minuts es féu la llum novament...

L'endemà, al matí, el nostre grup va decidir de distribuir-se la feina racionalment: uns anirien a veure l'Institut del Treball, altres visitarien una clínica quirúrgica d'urgència, els altres farien 40 quilòmetres d'autocar per tal de veure l'organització d'una escola per a infants abandonats, situada en ple camp (per a fer salut o perquè no s'escapin els pupils?); finalment, jo, muntaria la guàrdia al Congrés, per tal de deixar un bon lloc a la "Delegatia Hispanskia" i procurar que els soviets no s'adonessin massa que a la majoria dels nostres no els interessava ni mica la Psicotècnia. Dit i fet; tothom va fer el seu deure i al migdia, atancats a la taula vàrem canviar impressions: val a dir que, si fa o no fa, tothom va coincidir en apreciar els mateixos fets: 1er., l'extraordinària fe amb que els directors de tots aquests establiments defensen la seva concepció i els seus mètodes. 2on., la relativa ignorància en què es troben de la tasca modernament realitzada en cada un d'aquests aspectes pels països capitalistes. 3er., la desproporció evident entre els seus entusiasmes i el seu esforç—d'una banda—i els resultats apreciables *de visu*. 4rt., l'obsessió que tots ells tenen d'imitar l'exemple nordamericà. En efecte, arribats a qualsevol Institució d'aquestes, ço primer que us diuen és *quant* ha costat, tot seguit us comencen a ploure números per equips de 6 a 8 xifres: tants milions de serveis, tants milions de producció, quants de despeses anyals... És curiós que el país més políticament oposat a Iaquilàndia tingui com ideal de treball a aconseguir-la o superar-la en el seu tipus de vida.

A la tarda segueix al Congrés—entre sobtats discursos polítics de membres del partit comunista—la discussió científica fonamental: ¿cal diferenciar la Ciència en burgesa i proletària o cal considerar-la com un valor que està per damunt de la lluita de classes? Els russos s'entossudeixen a creure ço